

fund. Naturligvis har Staten, den sociale og socialpolitiske Stat, som Overgangsled en meget væsentlig Rolle, men alene det, at det ærede Medlem stadig brugte Udtrykket „Stat“, hvor vi lægge Vægten paa Samfundet og Økonomien, viser, at han ikke kender den socialistiske Stat, som ikke er noget stillestaaende, noget, som bliver ved at staa, hvor den en Gang staa, men noget, som er i Udvikling. Det socialistiske Samfund er ligesom det nuværende Udviklings Lov underkastet, vil bevæge sig, udvikle sig og en Gang afløses af ny Samfundstilstande, som vi endnu ikke en Gang kunne skimte. Ligesom det kapitalistiske Samfund er et Udviklingsstrin, et Overgangsled fra det feudale til det socialistiske, saaledes vil selvfølgelig ogsaa det socialdemokratiske Samfund blive et Udviklingsled. For os gælder det om at komme fremad, stadig fremad.

Men det ærede Medlem erkendte, at det, han kaldte den socialistiske Stat, det, vi kalde det socialdemokratiske Samfund, vilde give — ja, i Virkeligheden meget: Mad, Klæder, Husly, ja, han sagde senere, at det vilde give Krybben fuld. Det glæder mig, at dette siges af en Højremand. Der er i det hele taget sagt gode Ting under denne Tolddebat, Ting, som vi vel skulle vide at benytte os af i den kommende Virksomhed ude i Befolkningen. Den højtærede Finansminister har forleden — det findes i Rigsdagstidenden — erkendt, at Socialdemokraterne vare gode Repræsentanter for de organiserede Arbejdere og tjente deres Interesser. Nu er det sagt af det ærede Medlem for Horsens, en Højremand, at det socialistiske Samfund vil give alle Mad, Klæder, Husly, ja Krybben fuld. Alene disse Ord, udtalte af en Højremand og spredte i Hundreder, ja Hundrede Tusinder omkring i Landet, ville vække den største Interesse for det socialdemokratiske Samfund. Alene dette vil gøre, at alle de, der nu mangle Føde, Klæder, Husly, og som saa langtfra have Krybben fuld, at de i de allerfleste Tilfælde have Krybben tom eller næsten tom, ville sige: Giv os dog den socialistiske Stat, lad os dog faa Føde, Klæder, Husly og en fuld Krybbe i Stedet for Kapitalismens tomme Krybbe, som vi nu stilles ved. Alene dette vilde jo være et væsentlig Fremskridt, thi det er netop Sagen, at det garanterer det nuværende Samfund ingen for, der er man udsat for Nød og Elenighed . . . (Formanden rejser sig). Ja, der mangler endnu noget, jeg forsikrer

den højtærede Formand, jeg skal bestræbe mig for at fatte mig meget kort, jeg haaber det ikke skal tage mange Minutter. Jeg ser godt, at Rammen for en Tolddebat er ved at sprænges, men paa den anden Side er der sagt Ting, som jeg maa have Lov til at komme ind paa, thi hele det nationaløkonomiske Spørgsmaal har ogsaa sin store Betydning for Toldlovens Behandling, og det viser sig, som det ærede Medlem for Horsens gjorde opmærksom paa, at der er Interesse for det, saa stor Interesse, som der vist ikke længe i Folketinget har været for nogen Sag. Altsaa, med det Løfte, at jeg vil fatte mig saa kort som paa nogen Maade muligt, maa jeg have Lov til overfor det ærede Medlem for Horsens, der erklærede, at den socialistiske Stat ogsaa borttog noget, nemlig Chancen, at spørge: Hvad er det for en Chance? Chancen for at blive velhavende og Millionær! Men den forringes jo Dag for Dag. Herregud! er det det eneste, som kan faa det ærede Medlem til at holde paa det nuværende Samfund, at der er den Mulighed, at naar man spiller i Lotteriet, kan man vinde det store Lod. Det er altsaa det eneste, det ærede Medlem anfører for det nuværende Samfund. Ja, saa længe den Mulighed endnu er betydelig, som den tidligere var i Amerika, kommer der ingen Socialisme; det er jo netop Forklaringen paa, at der tidligere ingen Socialisme var i Amerika, at Folk troede, de kunde blive Millionærer. Denne Chance er næsten forsvunden. Nu er det næsten umuligt for en Mand. Kapitalen er i den Grad samlet i de store Trusts, at man omtrent matematisk kan regne ud, naar hele Amerikas Nationalformue ejes af en seks—syv Familier. Den er vokset i den Grad, at blot ved selv at yngle vil den opsuge og omfatte saa godt som hele Amerikas Nationalformue. Chancen svinder for hver Dag. Selv om det nu i og for sig var en Fordel, at der var en saadan Chance — jeg foragter Lotterispil, kalder det umoralsk —, svinder den Dag for Dag. Jeg kan her støtte mig til en Autoritet, som jeg i dette Tilfælde saa meget hellere støtter mig til, som denne Autoritet ikke er nogen ringere end Dr. A. Fraenkel, der i sin Bog: „Karteller, Nutidens storindustrielle S sammenslutninger“, der udkom i 1892, udtaler følgende — jeg tror ikke, det ærede Medlem for Horsens vil bestride den fulde Nøjagtighed af dette Referat af Dr. A. Fraenkels Bog fra 1892 —: 1) at Arbejderne netop under de nuværende Forhold ikke kunne